

Riksdagens protokoll

2010/11:75

Fredagen den 18 mars

Kl. 09.00 – 10.04

Protokoll
2010/11:75

1 § Ledighet

Talmannen meddelade att *Ibrahim Baylan* (S) ansökt om ledighet under tiden den 28 mars–15 augusti.

Kammaren biföll denna ansökan.

Talmannen anmälde att *Lars Lilja* (S) skulle tjänstgöra som ersättare för Ibrahim Baylan.

2 § Svar på interpellation 2010/11:256 om barnomsorg

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP):

Herr talman! Josefin Brink har frågat mig om jag avser att ta initiativ till en lagstiftning om rätt till barnomsorg på kvällar, nätter och helger för alla barn.

Utgångspunkten är att förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet ska erbjudas i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete, studier eller familjens situation i övrigt. Det finns i dag inget som hindrar kommunerna från att erbjuda omsorg på obekvämt arbetstid. Kommuner erbjöd förra året ca 3 800 barn plats i sådan verksamhet genom nattöppna förskolor, familjedaghem eller barnvårdare i det egna hemmet.

Som tidigare informerats här i kammaren ska föräldrar som har behov av omsorg utanför reguljär arbetstid få sitt behov prövat av kommunen. I den nya skollagen, som ska börja tillämpas den 1 juli, förtydligas att kommunen ska sträva efter att erbjuda omsorg för barn under den tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds, i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete och familjens situation i övrigt.

Att sträva efter innebär enligt lagen att en kommun inte utan vidare kan avstå från att tillhandahålla sådan omsorg. Ambitionen måste vara att tillhandahålla kommunalt finansierad omsorg även under så kallad obekvämt arbetstid för barn till föräldrar som har behov av det. Om kommunen vid en viss tidpunkt inte har någon efterfrågan måste kommunen ändå planera för att tillhandahålla omsorg när situationen förändras. Detta innebär att det inte bör vara möjligt för en kommun att generellt avskaffa tillgången till kommunalt finansierad omsorg för barn till för-

äldrar som förvärvsarbetar under så kallade obekväma tider. Men det innebär ingen rättighet att i enskilda fall få omsorg under obekväma arbetstid.

Kommunen bör för varje ansökan om plats göra en individuell bedömning och besluta därefter. Det ska även vara upp till kommunen att besluta i vilka former verksamheten ska bedrivas samt tidpunkten för när kvällsomsorgen tar vid efter dagtid.

Tillgången till förskola och annan pedagogisk verksamhet av hög kvalitet är en av grundförutsättningarna för att kvinnor och män ska kunna förena arbete eller studier med familjeliv. Jag är för närvarande inte beredd att ta initiativ till en ny lagstiftning utan vill först följa hur den nya skollagen kommer att tillämpas.

Anf. 2 JOSEFIN BRINK (V):

Herr talman! Tack, Nyamko Sabuni, för svaret på min interpellation!

Det var inte helt oväntat att Nyamko Sabuni inte är beredd att gå vidare med någon ny lagstiftning med tanke på att man precis, som sagt, antagit en ny skollag. Problemet är att ingen tror att förändringarna i skollagen kommer att leda till att fler får tillgång till barnomsorg utanför kontorstid. Snarare har flera tolkat skrivningarna i lagstiftningen som lite svagare.

Att kommuner inte erbjuder barnomsorg på obekväma arbetstid alls i den utsträckning som det finns behov av blir alltmer uppenbart. Att det egentligen inte heller finns någon möjlighet att pressa kommuner att göra detta blev också tydligt i samband med finanskrisen. Då var det faktiskt flera kommuner som valde att spara in just på barnomsorgen på obekväma arbetstid, därför att det gick att göra det. Den lagstyrda verksamheten kunde man inte skära ned på, men detta gick bra.

Det är en väldigt stor grupp som har det här behovet i dag, och den är snabbt växande. Vänsterpartiet lät nyligen riksdagens utredningstjänst räkna lite på hur det ser ut. Det visade sig då att så många som var tredje svensk i dag arbetar kvällar, nätter och helger. Av dem är det ungefär 300 000 som har barn i förskoleåldern. Det är en väldigt stor grupp. Det är alltså minst 300 000 barn som med någon regelbundenhet skulle behöva barnomsorg på obekväma arbetstid. Det är en ganska dramatisk ökning. Bara på fem år är det en ökning med 25 procent. Om man till det lägger hur utvecklingen av tillgången till barnomsorg på obekväma arbetstid ser ut blir det uppenbart att här finns det en diskrepans, därför att tillgången snarare har minskat än ökat under samma period.

Anledningen till att detta är så viktigt – jag tog ju min utgångspunkt i barnfattigdomen – är att vi vet att de barn som är allra mest utsatta är de som har ensamstående föräldrar, oftast kvinnor. Och vi vet att det är kvinnor som oftast jobbar deltid, som har svårt att försörja sig själva och därmed naturligtvis otroligt svårt att försörja sina barn. Har man inte tillgång till förskola på annat än kontorstider kan det i praktiken bli helt omöjligt att ta ett heltidsjobb, och man fastnar då i en fattigdomsfälla.

Det är intressant att den 8 mars, på kvinnodagen, kom Kommunal med en undersökning som man hade gjort bland sina medlemmar som visar att så många som var tredje Kommunalmedlem, alltså de som själva jobbar i välfärden, uppger att de inte kan jobba heltid just på grund av förskolans öppettider. De är tvungna att börja jobba deltid därför att det

inte finns barnomsorg på de tider då de behöver det. Och jag är övertygad om att om man hade ställt motsvarande fråga till medlemmar i Handels, Hotell- och Restaurangfacket eller människor som jobbar i andra serviceyrken hade man fått ungefär samma typ av besked.

I servicesektorn jobbar ungefär 70 procent regelbundet på obekväma arbetstider, och de allra flesta som jobbar i de här branscherna är kvinnor. Då menar jag att nu finns det mycket fakta som talar för att bristen på barnomsorg är akut och utgör ett akut hinder för framför allt många kvinnor att kunna arbeta heltid, försörja sig och ta sig ur den fattigdomsfälla som det innebär att vara deltidsarbetande, i synnerhet för ensamstående föräldrar. Därför tycker vi i Vänsterpartiet att det är dags att sätta hårdare press på kommunerna att tillhandahålla barnomsorg på alla tider då det behövs, inte bara på kontorstid.
(Applåder)

Anf. 3 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP):

Herr talman! Jag håller med om Josefin Brinks beskrivning att många människor jobbar på obekväma arbetstider. Jag håller inte med om att det finns en akut brist på förskola. Men jag håller också med om att det ibland finns personer som kan behöva barnomsorg på obekväm arbetstid som kommuner kanske ändå bedömer inte ska få det. I så fall är det möjligt att vända sig till Skolinspektionen med sin begäran, om man anser att man har rätt att få detta.

Det handlar också om att göra prioriteringar. Vi prioriterar att se till att pengarna används till att förbättra den generella allmänna barnomsorgen, förskolan, som erbjuds på dagtid för de allra flesta barn, också för de barn vars föräldrar arbetar på obekväm arbetstid.

Skulle vi säga att det per automatik ska finnas en skyldighet att ha förskoleverksamhet dygnet runt tror jag inte att vi skulle ha råd att ha en så pass bra förskola som vi har i dag. Det är därför som lagstiftningen är formulerad på det här sättet. Kommunen ska ha beredskap, och kommunen ska inte per automatik säga nej till någon som ansöker om barnomsorg på obekväm arbetstid. Men kommunen gör en individuell bedömning från familj till familj. När alla andra möjligheter har tömts bör man erbjudas barnomsorg på obekväm arbetstid.

Skulle det vara så att man som enskild familj anser att det inte finns några andra möjligheter och man ändå inte får tillgång till barnomsorg för att kunna förvärvsarbeta, då vill jag gärna se att man faktiskt skickar en anmälan till Skolinspektionen, för Skolinspektionen är inrättad för att vi ska kunna upprätthålla kvalitet såväl i förskolan som i skolan. Det är bra för oss politiker att få veta när det går snett. Men vi kan inte generellt säga att bara för att det finns personer som arbetar på obekväm arbetstid, vilket vi vet att det gör inom vården och omsorgen, ska det finnas barnomsorg nattetid och under helger för alla. Det tror jag inte att vare sig den här regeringen eller någon annan regering har råd med, utan vi måste hela tiden se när det är viktigt att erbjuda förskola och när det är viktigt att tillhandahålla extra barnomsorg för dem som absolut behöver det. Det är detta jag hoppas att den nya lagstiftningen ska leda till.

Jag är redo att följa upp lagen. Lever inte kommunerna upp till sitt åtagande att efter enskilda bedömningar ge hjälp och stöd med barnomsorg till dem som behöver det är jag inte främmande för att se över lagen.

Men lagen har ännu inte trätt i kraft. Låt oss följa upp den när den träder i kraft och använda oss av Skolinspektionen som kvalitetssäkrare. Skulle vi sedan se att kommunerna inte lever upp till sitt åtagande kan Josefin och jag debattera det i kammaren.

Anf. 4 JOSEFIN BRINK (V):

Herr talman! Att regeringen prioriterar bättre kvalitet i barnomsorgen ställer jag mig frågande till när man använder en massa resurser till att betala ut hemmafrubidrag och annat i stället för att satsa på förskolan. Personaltätheten i förskolan har dessutom minskat ganska kraftigt på senare år. Det har med andra ord gjorts stora nedskärningar över hela linjen på kvaliteten i förskolan.

Det är klart att det skulle kosta pengar att satsa på generell tillgång till barnomsorg på obekvämlig arbetstid. Frågan är dock om inte den kostnaden ganska snabbt skulle betalas igen genom att framför allt fler kvinnor skulle få möjlighet att jobba heltid.

Att inte ha möjlighet att jobba heltid är och förblir ett av de största problemen på arbetsmarknaden för kvinnor. Är bristen på barnomsorg en av de saker som gör att kvinnor inte kan jobba heltid vore det ansvarsfullt ekonomiskt och ur jämställdhetssynpunkt att se över det och fundera över om det finns ett strukturellt problem med barnomsorgen.

På 1970-talet var barnomsorgen den viktigaste fråga som kvinnorörelsen drev. Genom att bygga ut barnomsorgen kunde väsentligt fler kvinnor arbeta. Givetvis var det en initial kostnad, men som helhet och i förlängningen har inte bara kvinnorna utan hela samhället tjänat på det.

Med tanke på att arbetsmarknaden har förändrats så mycket sedan 70-talet och att många fler småbarnsföräldrar jobbar utanför kontorstider har vi åter en situation där bristen på barnomsorg utgör ett hinder för kvinnor att jobba heltid och ett hinder för småbarnsföräldrar att kunna försörja sig och sina barn. Då är det dags att ta nästa steg och tänka att detta är vår tids utbyggnad av förskolan. Det är så man borde se på frågan.

Nyamko Sabuni säger att enskilda personer har rätt att driva frågan upp till Skolverket. Men vi vet att det inte är så enkelt för en enskild person att driva sådana här ärenden. Många gånger känner man inte till att man har denna rättighet. Man vet att det finns dagis och vilka öppettider det har. Passar det inte med ens egna tider anpassar man sig, även om det skulle vara bättre om det var på ett annat sätt.

Det visade sig i Kommunals undersökning att hela 67 procent av föräldrarna aldrig har fått frågan om vilka behov av öppettider i förskolan de har. Vi vet båda två att folk i allmänhet inte är så om sig och kring sig, och därför kliver man inte in på förskolan och säger att man har rätt till barnomsorg på de tider man behöver om man inte upplever sig ha rätt till det. Samhället måste aktivt tala om att detta erbjudande finns, fråga vilka behov föräldrarna har och sedan möta dem.

Jag tror inte att någon föreslår att dagis ska vara öppet dygnet runt oavsett om det finns behov eller inte. Men stärker man lagstiftningen, tillför resurser och aktivt arbetar med att tala om för föräldrarna att de har rätt att ha sina barn i förskolan på lördagar, söndagar, kvällar och så vidare skulle man skapa en helt annan situation än i dag och anpassa öppettiderna efter de behov som finns.

Är man arbetssökande och inte kan ta ett jobb för att det inte finns tillgänglig barnomsorg hamnar man i fällan att man kan bli av med sin akasseersättning. Brist på barnomsorg är inte giltigt skäl att tacka nej till ett jobb. Här finns alltså en tydlig fälla inbyggd i systemet som regeringen borde ta tag i så att de arbetssökande inte hamnar i den.

Anf. 5 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP):

Herr talman! Josefin Brink och jag talar samma språk när hon nu säger att ingen förväntar sig att förskolan ska vara öppen dygnet runt men att det ska finnas hjälp för dem som behöver det. Det kanske inte är i lagstiftningen det brister utan i kunskapen om vilka rättigheter man har. Då är det upp till mig, Josefin Brink och alla andra i kammaren och där ute att informera föräldrar om att kommunen har skyldighet att ordna barnomsorg på obekvämt arbetstid om det inte finns andra möjligheter.

Låt oss ägna oss åt att informera medborgarna om de rättigheter som finns i stället för att stå här och debattera om förstärkning av lagen åt ena eller andra hållet. Oavsett hur stark lagstiftning vi har kommer den inte att göra nytta för enskilda föräldrar om de fortfarande inte har information om sina rättigheter. Jag kan hålla med Josefin om att det är just kunskap om de rättigheter man har som saknas.

Alla som jobbar på obekvämt arbetstid behöver inte per automatik offentlig barnomsorg, men för dem som behöver det ska det dock absolut finnas.

Det handlar hela tiden om att prioritera och se hur vi kan öka kvaliteten och tillgängligheten i vår förskola. Den har redan i dag god kvalitet och tillgänglighet, men allt bra kan göras bättre. Den nya läroplanen för förskolan, de nya uppdrag som förskollärarna har fått, den nya förskolläraryrkesutbildningen och forskningen kopplad till den konkreta verksamheten kommer att öka kvaliteten inom barnomsorgen ännu mer.

Fokus i debatten om förskolans kvalitet ligger alltid på förskollärarna. De är jätteviktiga, och med den nya lagen kommer de att få ett ännu viktigare uppdrag.

Kvaliteten i den svenska förskolan handlar givetvis om hela arbetslaget som finns i förskolan. Barnskötare och andra typer av pedagoger är också viktiga. Det behövs inte bara förskollärare utan olika typer av personal. Det behövs många vuxna i förskolan, och det finns gott om till exempel barnskötare att anställa. Kommunerna utbildar i dag många barnskötare i sina yrkesutbildningar, men de kommer inte alltid ut på arbetsmarknaden. Låt oss anställa dem som finns och inte bara fokusera på förskollärare, även om de har ett viktigt arbete.

Vi har ökat tillgängligheten. Rätt till förskola har man nu från det att man är tre år. Tidigare var det fyra år.

Vi vidtar alltså åtgärder, men hela tiden handlar det om att se var vi gör störst nytta och var det är mest akut.

Det finns en lagstiftning som ger enskilda rätt att ansöka om att få barnomsorg på obekvämt arbetstid. Jag är dock inte beredd att ändra den så att det per automatik ska finnas öppna förskolor för alla som jobbar efter kl. 18 eller 19. Låt oss också se om det kan finnas möjlighet att få hjälp och stöd med våra barn utanför den allmänna barnomsorgen. Men för dem som inte kan lösa det ska kommunen självklart ställa upp och erbjuda barnomsorg.

Jag håller med om att det är problematiskt när man söker arbete och måste tacka nej till jobb för att förskoleplats saknas. Det är bland annat därför vi har infört förskoleplatsgarantin. Kommunen har skyldighet att erbjuda förskola inom fyra månader. Den kommun som inte gör det kan föreläggas vite.

Jag förstår att det trots allt kan uppstå problem i varje enskild situation, men lagstiftningen har förstärkts så att svenska föräldrar ska kunna känna sig säkra på att de har tillgång till förskola och trygga när de lämnar sina barn på förskolan.

Anf. 6 JOSEFIN BRINK (V):

Herr talman! Den lagstadgade rätten till barnomsorg på kontorstid innebär inte att alla kommuner ska ha ett obegränsat antal platser oavsett hur många barn det finns. Lagstiftningen är utformad så att man ska möta behoven. Motsvarande borde gälla oavsett på vilka tider behoven finns. Det är här det glappar. I praktiken gäller bara barnomsorgsgarantin på vissa tider och inte på obekvämt arbetstid.

Det händer inte heller något med de kommuner som inte erbjuder barnomsorg på obekvämt arbetstid trots att det finns behov. Det är det stora problemet. Det faktum att en massa kommuner valde att dra in just på barnomsorgen under obekvämt arbetstid i samband med finanskrisen tyder på detta. Den verksamheten är inte skyddad på samma sätt som den barnomsorg som är på kontorstid. Därför anser jag att det behövs en förstärkning.

Det behövs naturligtvis en satsning och det behövs tydliga signaler om att man kommer att anställa mer personal i de här verksamheterna. Det är inte endast fråga om lagstiftning, utan det handlar om en stor satsning. Det kanske är där skon klämmer, att regeringen inte vill lägga några pengar på detta.

Var tredje medlem i Kommunalarbetareförbundet, som är en stor och representativ organisation för förvärvsarbete kvinnor, uppger att de inte kan jobba heltid på grund av att förskolan stänger för tidigt och inte finns tillgänglig på de tider då de jobbar. Därför har vi ett stort problem, och därför måste regeringen göra något om man menar allvar med att kvinnor ska kunna arbeta och försörja sig på samma villkor som män samtidigt som de är föräldrar.

Vi återkommer säkert i den här frågan framöver.

Anf. 7 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP):

Herr talman! Det skulle vara ett väldigt stort problem om var tredje medlem i Kommunal inte kan arbeta heltid bara för att det inte finns en lag som säger att det finns möjlighet att få förskola och barnomsorg på obekvämt arbetstid. Många kanske inte känner till sin rätt att ansöka om detta. Många kanske vet att det inte går eftersom det finns ett annat slags nätverk som kommunen tycker kan stödja familjens behov.

Jag vet inte hur det är. Om man säger att var tredje person jobbar deltid eller att var tredje person jobbar på obekvämt arbetstid och att det därför måste finnas en öppen förskola landar vi i att det ska finnas förskola dygnet runt. Jag tror inte att det är det som vare sig föräldrarna, Josefin Brink eller jag efterfrågar. När man har gjort bedömningen att det

finns behov för ett barn har kommunen skyldighet att se till att barnet har rätt till barnomsorg på obekvämt arbetstid.

Jag tänker inte göra detta generellt. Jag vet att många barn har någon att ty sig till. För dem som inte har det måste vi garantera att det finns. I övrigt måste vi satsa på att den allmänna förskola som alla barn har tillgång till – även de barn vars föräldrar arbetar på obekvämt tid – ska hålla god kvalitet. Den måste ha god tillgänglighet. Om vi ska erbjuda förskola alla timmar dygnet runt kommer vi inte att kunna upprätthålla den goda kvaliteten och tillgängligheten som vi har i den svenska förskolan i dag.

Som Josefin Brink påpekar ska vi följa lagen. Om det inte fungerar ordentligt får vi återkomma. Vi kan inte föra en debatt som om alla som arbetar på obekvämt tid alltid måste ha tillgång till förskola alla timmar i veckan. Det skulle aldrig fungera. Det har inte Josefin Brink föreslagit någon gång i den regering hon stödde. Jag har inte möjlighet att lova något sådant. Men vi ska självklart följa upp det.

Överläggningen var härmed avslutad.

3 § Svar på interpellation 2010/11:250 om sparbankers framtida konkurrenssituation

Anf. 8 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Ulla Andersson har frågat mig dels om jag avser att skapa ett regelsystem som tar hänsyn till lokala sparbankers särskilda förutsättningar och struktur och som samtidigt underlättar en bankkonkurrens på lika villkor, dels vilka åtgärder jag avser att vidta för att skapa en bättre bankservice för landsbygden och dess invånare.

Låt mig först av allt säga att jag delar Ulla Anderssons bild av de lokala sparbankerna som en viktig del av det finansiella systemet. Sparbankerna står för kontinuitet och lokal förankring.

Sparbankerna har, jämfört med andra banker, en annorlunda struktur som till stor del kan förklaras med utgångspunkt i de idéer som låg till grund för de första sparbanker som grundades i Sverige i början av 1800-talet. När de första sparbankerna grundades var tanken att de skulle drivas utan vinstintresse och att de som satte in pengar i banken skulle ha stort inflytande över hur banken sköts. Detta lever kvar i vår nuvarande sparbankslag, som tydligt säger att sparbanker ska drivas utan vinstintresse.

Sparbanker är alltså annorlunda, och det finns historiska orsaker till det. Modellen med fristående sparbanker har också visat sig vara mycket livskraftig. I dag verkar de fristående sparbankerna på en marknad där de konkurrerar med många olika aktörer. De har visat sig klara detta väl.

Ulla Andersson tar upp frågan om det behövs regler som tar särskild hänsyn till lokala sparbankers särskilda förutsättningar och samtidigt underlättar konkurrens på lika villkor. Det är en intressant men långt ifrån enkel frågeställning. De regler som Ulla Andersson hänvisar till – Basel 3-reglerna – handlar om bland annat kapitaltäckning, det vill säga att banker ska ha tillräckligt med kapital för att täcka de risker som de har i sin verksamhet. Finanskrisen har visat att nuvarande regler ställer

Prot. 2010/11:75
18 mars

Svar på
interpellationer

för låga krav på kvaliteten och nivån på det kapital som bör finnas i en bank.

De kapitaltäckningsregler som finns i dag gäller såväl för de fristående sparbankerna som för andra, större, marknadsaktörer. Det finns ett värde i att samma regler gäller för alla och att den skärpning av reglerna som Basel 3 innebär även omfattar de banker som av en eller annan anledning inte fick allvarliga problem under den senaste krisen.

Med detta sagt är det onekligen så att Basel 3 delvis är mycket komplext och utformat för stora internationella banker. Det kan i vissa delar finnas anledning att överväga en utformning av reglerna på ett proportionerligt sätt, anpassat till institutens storlek och verksamhet.

När det gäller frågan om egenkapitalbevis, som Ulla Andersson tar upp, är jag väl medveten om att det finns särskilda regler för detta i Norge. Det är inte helt okomplicerat att låta sparbanker ge ut egenkapitalbevis. Sådan utgivning kan till exempel vara svår att förena med förbudet mot vinstutdelning i sparbankslagen. Det är dock viktigt att denna fråga blir ordentligt analyserad och detta arbete pågår för närvarande på Finansdepartementet.

När det gäller frågan om bankservice på landsbygden måste det, menar jag, vara upp till de olika bankerna att välja var de vill etablera sig. Jag tycker samtidigt att det här är värt att nämna det pågående arbete som regeringen bedriver på flera områden.

Regeringen har nyligen bildat Inlandsinnovation AB, som bland annat har till syfte att förbättra förutsättningarna för lokala finansieringslösningar i norra Sveriges inland.

Beträffande tillgången till grundläggande betaltjänster gör regeringen bedömningen att det finns behov av att stimulera framväxten av marknadsdrivna lösningar. Vidare arbetar för närvarande Post- och telestyrelsen på regeringens uppdrag med att utreda och analysera hur grundläggande betaltjänster kan tillhandahållas efter juni 2012, då det nuvarande avtalet om tillhandahållande av sådana tjänster löper ut.

Anf. 9 ULLA ANDERSSON (V):

Herr talman! Tack, statsrådet, för ett svar som piggade upp gårdagen en del. Det är alltid positivt när det finns en möjlighet att ens förslag kan bli verklighet.

Vänsterpartiet har under åren lagt fram en rad förslag för att främja landsbygdsutvecklingen. Vi är övertygade om att social och ekonomisk utveckling på landsbygden är avgörande för hela vårt lands framtida utveckling och för att hålla ihop landet. Tyvärr har det under lång tid gått åt fel håll. Det sker en utflyttning från två tredjedelar av landets kommuner, och det kommer förmodligen att vara stor brist på arbetskraft inom framför allt välfärdssektorn i framtiden i en hel del av landsbygdens kommuner.

För Vänsterpartiet är utgångspunkten att staten ska ha ett huvudansvar för att se till att servicen på landsbygden fungerar. Staten ska styra sina myndigheter att ta det ansvaret. Vi ser tyvärr en utveckling som går åt fel håll när det gäller myndigheternas ansvarstagande. Vi tycker också att staten har ett ansvar för att stödja de lokala och regionala krafter som finns på landsbygden. Det finns goda förutsättningar.

I min interpellation tar jag upp tre väsentliga frågor för landsbygdens utveckling. En handlar om landsbygdens utveckling i stort, två handlar om lokala sparbanker.

Att jag lyfter fram de lokala sparbankerna beror framför allt på att de har så stor betydelse för tillgången till kapital på landsbygden, för att stötta det lokala näringslivet och för de boende i bygden. De har också en enorm kännedom om den bygd de verkar i. Man har bättre möjlighet att få sina idéer prövade och godkända eftersom de känner en som person och känner ens historia. De ser vilka möjligheter som finns i bygden. Närhetsprincipen är alltså central för de lokala sparbankerna.

Som Peter Norman säger känns det tryggt med en bank som inte har vinstintresset i fokus utan det är bygdens utveckling som är det centrala. Att överskottet dessutom går till bygdens utveckling är också mycket positivt.

Däremot vet vi att det är svårt för lokala sparbanker att få tillgång till nytt eget kapital. Det är därför som vi har lagt fram detta förslag om egenkapitalbevis.

Det är intressant att detta nu utreds i Finansdepartementet. Vi hade en debatt med den förra finansmarknadsministern för drygt ett år sedan. Då kände han inte ens till just egenkapitalbevis. Vi hade då en debatt och också ett samtal efteråt då vi faktiskt förklarade vad det handlade om. Det resulterade i en utredning. Jag hade trott att den skulle komma fortare fram än vad som skett.

För den som inte riktigt vet vad egenkapitalbevis är kan man säga att de liknar aktier. Det är inte samma utdelningsmöjligheter för dem. Men skillnaden ligger framför allt i att aktieägarna inte har äganderätten till bankens förmögenhet och inte heller till inflytande i bankens organ. På det sättet kan man inte heller få majoritet och kan därmed inte heller sälja sin bank. Men de är ett mycket bra instrument för landsbygdsbor att kunna stötta sin bank och för banken i sin tur att få tillgång till nytt kapital så att man kan växa med sina kunder om företaget till exempel växer men också vidga verksamheten, kanske till andra orter och andra kommuner.

Nu hann jag inte ta upp Basel 3. Jag får återkomma till det i nästa anförande.

Jag har i detta läge en fråga till Peter Norman. I början av året skulle denna utredning vara klar. Jag skulle vilja veta hur arbetet går när det gäller egenkapitalbevis, när han räknar med att kunna lägga fram ett förslag och hur han ser på möjligheterna att genomföra detta. Jag kan också se att det finns vissa komplikationer. Men jag tror att detta skulle vara en bra möjlighet, precis som det har varit i Norge.

Anf. 10 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Jag vill först och främst tacka Ulla Andersson för interpellationen där hon tar upp en viktig fråga. Interpellationen är mycket bra formulerad, och det är alltid roligt att diskutera med Ulla Andersson som är mycket kompetent på detta område.

När det gäller kapitaltäckning rent allmänt pågår det ett stort arbete, som Ulla Andersson vet, i Basel angående kapitaltäckning. Det kommer att sluta med att man kommer att ha mer och bättre kapital i banksystemen som helhet mot bakgrund av den kris som vi just har genomlevt. Det kommer med största sannolikhet att bli så att systemviktiga banker får ännu mer kapital än icke systemviktiga banker. Detta är intressant för oss som har ett mycket stort banksystem. Tittar man på bankernas tillgångar i relation till bnp är Sverige nummer fyra i Europa. Vi har alltså ett mycket stort banksystem.

Några länder har gått före. Till exempel Schweiz och Israel har kraftigt ökat kapitaltäckningen i systemviktiga banker. Detta verkar inte ha hämmat bankernas tillväxt och inte heller bankernas aktiekursutveckling.

Som vi tidigare har meddelat, både jag själv och finansministern, ser vi framför oss en situation där detta kommer att ske även i Sverige, det vill säga att systemviktiga banker kommer att ha högre kapitaltäckning än icke systemviktiga banker. Detta kommer att leda till att stora banker i någon mening får en liten konkurrensnackdel jämfört med små banker. Detta borde förhoppningsvis leda till det som jag antar att både jag och Ulla Andersson egentligen är ute efter, det vill säga finansiell närvaro på landsbygden. Sedan kan man diskutera vilken form av bank det ska vara. Men i vilket fall som helst ser jag framför mig att detta kommer att leda till att mindre banker förhoppningsvis kommer att ha lättare att slå sig fram än stora banker jämfört med hur det är i dag.

Anf. 11 ULLA ANDERSSON (V):

Herr talman! Jag utgår från att Peter Norman återkommer till egenkapitalbevisen i sitt nästa inlägg så att vi får höra hur den utredningen fortgår, hur läget ser ut och vilka möjligheter som finns.

Eftersom Peter Norman var inne på Basel 3 går jag också över till Basel 3, vilket jag inte hann med i mitt förra inlägg. Jag tycker att det är positivt att man höjer kapitaltäckningskraven, och jag tycker att det är positivt att Sverige tänker gå längre än vad som sägs i Basel 3. Men jag tycker också att man måste, precis som Peter Norman öppnar för, ta hänsyn till vilken form av banker det är och vilken risk de faktiskt utgör i systemet. Det måste finnas goda förutsättningar för någon form av konkurrensneutralitet. Små banker har självklart mycket svårare att klara den stora administrativa börda och det regelsystem som faktiskt följer i kölvattnet av denna finanskris.

Vi från Vänsterpartiet tror att man skulle kunna göra mycket mer tillsammans i Norden. Vi har alla lokala banker i olika former. Jag tror att man skulle kunna samarbeta i Norden genom ett statligt initiativ och försöka starta någon form av gemensam kompetensbank. Jag tror att man behöver denna utvecklingsmöjlighet på landsbygden. Där skulle man kunna samla resurser, men man skulle också kunna hjälpa till med olika former av infrastruktursystem kring finansiella frågor. Jag tror att man behöver detta stöd. På det sättet skulle man kunna underlätta för nya banketableringar runt om i landet. Men vi får se hur sådana tankar mottas.

I fråga om Basel 3 finns det ytterligare en komplexitet för sparbankerna eftersom de har sin clearingverksamhet i Swedbank. Då är frågan om detta kapital kommer att räknas in som kapital enligt Basel 3-regler-

na. Som det ser ut just nu har jag tolkat det som att det kanske inte är möjligt. Det var också lite grann av den anledningen som jag ställde min fråga. Kommer man på något vis att försöka begära undantag för just sparbankerna som har clearingverksamhet i Swedbank i stället för i Riksbanken? Det är en central och viktig fråga för deras möjligheter framöver. Detta vill jag också höra finansmarknadsministern säga någonting om.

Anf. 12 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Om vi går till utredningen är det min förhoppning att den kan vara klar första halvåret i år. Den har ett juridiskt fokus. Sedan måste vi göra en ekonomisk analys givet den utredningen. Men det är ungefär var vi befinner oss i tiden.

Frågan om de lokala sparbankernas clearingverksamhet i Swedbank eller inte kan jag inte svara på. Den måste jag få återkomma till. Jag kan inte den frågan tillräckligt väl.

Låt mig säga något om egenkapitalbevisen. Det skulle kunna vara svårt att förena förbudet mot utdelning med utgivning av egenkapitalbevis. Jag inbillar mig att den som köper egenkapitalbevis skulle vilja ha avkastning på dem, och det borde tas från bankens vinst. Det innebär att det kan bli en intressekonflikt mellan dem som har egenkapitalbevis och dem som har sina pengar insatta i banken och att de vill få del av bankens vinster genom fördelaktiga räntor, lägre avgifter och så vidare.

I Norge har man avskaffat vinstutdelningsförbudet för sparbankerna. Detta innebär i så fall en ny typ av finansiellt kluster i finansiella företag, alltså sparbanker som får ge ut vinst till skillnad från andra sparbanker.

Rent allmänt tror jag att det kan vara farligt att öka andelen av olika typer av bankföretag i Sverige. Jag tror att det är bättre att man har mer likartade regler.

Jag tycker, liksom Ulla Andersson, att sparbankerna har fyllt och fyller en mycket god funktion i Sverige. Men man måste också lyfta blicken utanför Norden. I till exempel Spanien är en stor del av de problem som vi nu ser just kopplade till lokala sparbanker. Även krisen i USA, framför allt på 90-talet, var också kopplad till lokala sparbanker. Det är alltså inte en rosenröd bild över hela världen.

Anf. 13 ULLA ANDERSSON (V):

Herr talman! Nej, Peter Norman, det är sällan en rosenröd bild över hela världen, men man kan titta på sin egen omgivning och se att sparbankerna har klarat denna kris mycket bättre än de stora affärsbankerna. De har en högre soliditet och finansierar sin egen utlåning genom inlåning i stort sett. Det är alltså nästan ingen risk alls för samhället.

Däremot kan nog både Peter Norman och jag konstatera att det finns bekymmer med tillgång till kapital på landsbygden för att starta företag, driva företag, bygga egna hem och så vidare. Då skulle jag tro att vi behöver se över vilka redskap vi faktiskt har till hands för att stötta en sådan utveckling.

Eftersom jag vill ha ökad bankkonkurrens – jag tror att det är en bra väg – tycker jag också att man måste se över vilka valfrihetsmöjligheter människor ska ha. Då kanske vi ska öppna för en ny form av sparbanker för att skapa sådana möjligheter. Jag tror att man måste göra sådana

överväganden i det läge som är. Ser vi att två tredjedelar av landsbygdens kommuner har utflyttning och att det är stora problem i fråga om tillgång till arbetskraft i framtiden måste vi nog vidta några åtgärder i dag. Då kanske de gamla lösningarna inte är tillräckliga, och vi måste kanske se över nya verktyg. Då kan egenkapitalbevis vara ett sådant.

Peter Norman brukar tala mycket om att man ska styra och reglera så att man inte hamnar i farliga situationer. Då kanske det är genom styrning och reglering som vi ska se till att skapa en ny form av sparbank som inte ska innebära någon risk för sådant som vi har sett hända i andra länder.

Både Peter Norman och jag vet att sparbankerna redan i dag klarar Basel 3-reglerna om kapitaltäckning. Frågan är väl om Swedbanks clearingverksamhet ska räknas in, och den stora frågan är om de ska fixa Basel 3 i kapitaltäckningshänseende. Men sedan finns det också en stor administrativ regelbörda i Basel 3 som jag tror att man måste se över för att underlätta för sparbanker framöver.

Tack, återigen, för en positiv ingång!

Anf. 14 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Jag håller med Ulla Andersson: Utgångspunkten ska tas i de behov som landsbygdens kunder har. Naturligtvis är det så.

Dock ska man ha klart för sig att finanskriser tenderar att återkomma i olika skepnad varje gång. Man kan alltså inte säga att sparbankerna är immuna för framtida kriser. En sådan diskussion har jag just nu med försäkringsbolagen, som hävdar att de inte hade någon del i orsaken till krisen och därför inte borde få några pålagor. Där har vi olika uppfattningar. Det är en ganska tuff debatt. Rent allmänt tycker jag att lagar man ett gammalt lapptäcke är man inte försäkrad mot framtida finansiella kriser.

När det gäller tillgången till bankservice håller EU-kommissionen på och tittar på det. I den frågan är vi drivande. Jag vet inte när de kommer att vara klara, men detta är ett arbete som vi naturligtvis kommer att följa och som vi också är drivande i. Jag vill bara påpeka detta.

Sedan vill jag säga någonting mer om Inlandsinnovation. Det är ett tämligen nytt statligt bolag, och syftet är att bedriva finansieringsverksamhet i framför allt norra Sveriges inland. Bolaget ska, direkt eller indirekt, kunna investera i eller finansiera företag i detta område avseende innovationsprojekt. När det gäller grundläggande betalningstjänster pågår redan nu ett analysarbete om hur dessa tjänster ska behandlas på bästa sätt efter juni 2012.

Slutsatsen är i alla fall att detta är intressanta frågor. Jag utesluter inte egenkapitalbevis. Jag ser vissa problem. Vi har en juridisk utredning som pågår och som jag hoppas blir klar första halvåret, trots indragningarna i Regeringskansliets möjligheter att utföra sitt arbete. Vi får anledning att återkomma till frågan när vi gör ekonomisk analys.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 15 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Kent Persson har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder med anledning av Försäkringskassans nedskärningsplaner sett i ljuset av inriktningen i budgetpropositionen för 2011.

Det är viktigt att man som medborgare, oavsett var i landet man bor, har tillgång till olika typer av service. Utgångspunkten för statliga och kommunala myndigheters arbete ska vara en likvärdig tillgång till service för alla. Medborgarnas behov av hjälp och service ska ligga till grund för hur myndigheternas former för kontakter med medborgarna utvecklas.

Det finns i dag olika kanaler för myndigheterna att möta medborgarna. Fysiska möten är ett sätt. Andra sätt är att erbjuda service via Internet eller telefoni. Statliga och kommunala myndigheter arbetar kontinuerligt med att utveckla formerna för kontakter med medborgarna, så även Försäkringskassan.

Regeringen har i propositionen *Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt* (prop. 2009/10:175) framhållit att myndigheterna är de som är bäst skickade att själva på det egna området bedöma hur de kan tillgodose sina kunders behov av service och tillgänglighet. Det ankommer inte på regeringen att fastställa hur enskilda myndigheter ska organisera sin verksamhet. Samtidigt är det regeringen som ytterst ansvarar för statens tillgänglighet för medborgare och företag. De här frågorna tas därför löpande upp i regeringens styrning. Regeringen arbetar i enlighet med de förvaltningspolitiska målen vidare med detta.

I uppdraget till Försäkringskassan att ta fram en handlingsplan för sitt effektiviseringsarbete har regeringen angett att utgångspunkten är att Försäkringskassan ska välja de åtgärder som är förknippade med minst verksamhetsrisk, detta för att till exempel säkra kvalitet vid beslut inom sjukförsäkringen.

Försäkringskassan konstaterar i handlingsplanen att det servicebehov som servicekontoren i dag tillgodoser kommer man nu att arbeta med att tillgodose genom andra kanaler. En ny kund- och kanalstrategi är under framtagande. För regeringen är det naturligtvis viktigt att följa detta arbete på nära håll.

Anf. 16 KENT PERSSON (V):

Herr talman! Tack så mycket för svaret, statsrådet!

Bakgrunden till min interpellation är det resultat som vi har sett av regeringens sparbeting på Försäkringskassan. Man lade i höstas fram ett beting på 300 miljoner kronor som skulle verkställas från och med 2013. Försäkringskassan meddelade i slutet av februari hur detta sparbeting skulle genomföras och hur det skulle slå. Deras analys var att det kunde göra helt enkelt var att stänga samtliga servicekontor i Sverige och även några lokala kontor. Därför har jag ställt den här interpellationen.

Det är väldigt intressant att läsa vad som står i propositionen från i höstas. Jag ska citera lite grann ur den: "Tillgänglighet till olika typer av service för kvinnor, män och företag är en viktig förutsättning för hållbar tillväxt i alla delar av landet. Insatser som syftar till en god tillgänglighet till kommersiell service i form av dagligvaror och drivmedel, liksom

insatser som syftar till att bibehålla och utveckla olika typer av offentlig samhällsservice, är därför viktiga för att skapa miljöer där det är attraktivt att bo och arbeta samt starta och driva företag.”

Vidare skriver regeringen: ”För att uppnå en ökad samordning av service lokalt och regionalt krävs bl.a. att statliga myndigheter och statligt ägda bolag med uppgift att tillgodose särskilt formulerade och avgränsade samhällsintressen samverkar med varandra och med övriga aktörer.”

Så har regeringen skrivit. Det är en väldigt bra skrivning för en politik som omfattar hela Sverige. Vänsterpartiet ställer upp på de delarna. Men när vi går från vad man skriver till praktik ser verkligheten helt annorlunda ut. Då räcker det inte med svaret att regeringen noga följer utvecklingen.

Regeringen skriver att den som ska samordna och sköta verksamheten är myndigheterna. Men det är ju just genom sina regleringsbrev och direktiv som regeringen har möjlighet att verkställa den övergripande politik man har för samhällsutvecklingen i Sverige. Det här går stick i stäv med vartannat.

Jag funderar väldigt mycket över hur man ska uppnå sina intentioner när man passivt sitter och tittar på de neddragningar som sker på myndigheterna. Det gäller inte bara Försäkringskassan; de har skett på Arbetsförmedlingen, på Skatteverket och också på tingsrätterna.

Låt oss titta lite grann på servicekontorens betydelse. För Västmanland, som jag kommer ifrån, innebär detta att 200–400 spontana besök per dag kommer att drabbas. Det är människor som har behov av att träffa en handläggare ansikte mot ansikte. Nu försvinner den möjligheten. I Västerås var det under januari ungefär 5 000 spontana besök. I Fagersta, som är en mindre kommun, var det någonstans mellan 80 och 100 spontana besök per dag. Frågan som man måste ställa sig är: Hur ska de här människorna, som många gånger inte har möjlighet att gå via Internet, få den kontakt med myndigheter som de behöver? Och hur påverkar det arbetsmiljön för de anställda när man nu ska frånga det viktiga i samhällsuppdraget: att vara en serviceorganisation som är till för människorna?

Anf. 17 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Två viktiga punkter tycker jag att vi ska diskutera. Den första är att det, om vi ska vara lite noga här, inte är *regeringens* sparbetning till Försäkringskassan. Det är viktigt att hålla ordning på. Det betyder inte att regeringen inte tar ansvar för den budget som Försäkringskassan via regering och riksdag tilldelas, men det handlar inte om ett sparbetning från regeringen mot Försäkringskassan utan om regeringens och ytterst riksdagens förväntan på att Försäkringskassan håller sin budget.

Det är ingen bagatell i sammanhanget. Jag vågar påstå att alla myndigheter i Sverige tycker att de skulle kunna ha nytta av något större budget än vad de har. Det är helt rimligt. Lika rimligt är att alla myndigheter förväntas hålla den budget som de fått sig tilldelad. År 2009 fick de en budget, åren 2010 och 2011 har ytterligare pengar tilldelats med den tydliga inriktningen: Kom tillbaka till den ordinarie budgeten från och med 2013! Och nota bene: Det finns inget samlat oppositionsalternativ på annan budgetnivå för Försäkringskassan. Ingen annan har sagt att det finns en helt annan nivå som borde gälla. Det har gjort att regeringen har

krävt att Försäkringskassan ska inkomma med en handlingsplan som tydliggör hur man kommer till den budget som riksdagen har fastlagt. Detta är ingen oväsentlig detalj i sammanhanget.

Så till själva substansen. Vi pratar om servicekontor, inte om att släcka ned Försäkringskassans närvaro i Sverige. Vi pratar inte om att förändra ett enda möte mellan en försäkrad och hans handläggare i de ärenden som är viktiga för försäkrade. Det handlar däremot om att, med Försäkringskassans egna ord, långsamt förändra mötet mellan allmänheten och Försäkringskassan. Det är en process som ändå pågår. Ibland beskrivs den som extremt framgångsrik.

Skatteverkets relationer med enskilda skattebetalare har långsamt men tydligt förändrats mot mer av telefoni, mer av Internet och färre fysiska möten. På lång sikt är det en alldeles riktig utveckling. Sedan har jag respekt för att detta kan ske i olika takt på olika ställen, men ytterst kan inte regeringen eller riksdagen fatta beslut om detaljer i organisationen. Det måste Försäkringskassan själv göra.

Det finns många sätt att uppnå samma sak. Jag noterar att Försäkringskassan väljer den strategi som de tycker får minst negativa konsekvenser för de människor som är inne i och har en pågående relation med Försäkringskassan. Det tycker jag att de gör rätt i.

Anf. 18 KENT PERSSON (V):

Herr talman! Statsrådet kan kalla det vad som helst, men resultatet av det förslag Försäkringskassan har är sämre service.

Man ska också komma ihåg att regeringen för ungefär två år sedan tillsatte en utredning med Lars Högdahl som just skulle se över samverkan mellan de statliga myndigheterna för att nå en större samverkansgrad när det gäller statlig service i hela landet. Denna utredning ligger nu också på regeringens bord. Om jag minns rätt heter den *Se människan*.

Det är just vad det handlar om – människors möjligheter att träffa en handläggare. Nu pratar jag om spontanbesöken, inte de ordinarie. Där finns nämligen de personliga kontakterna, där man beställer tid eller får den sig tilldelad. Det är inte dessa besök jag pratar om, utan jag pratar om de spontana besök som i dag sker och som är ungefär tre och en halv miljon per år på servicekontoren. Det är ingen oväsentlig samhällsuppgift Försäkringskassan har, och det är oerhört viktigt när man gör denna typ av förändringar att det sker på ett sådant sätt att inte servicen försämras.

Tittar vi på servicekontoren och Försäkringskassan ser vi att de i dag samverkar med både Skatteverket och Pensionsmyndigheten och i vissa fall också med Arbetsförmedlingen. Det kan se lite olika ut. Detta är också en del av den kritik som Vänsterpartiet fört fram: Vi ser att myndigheternas roll oftast är att utgå ifrån sin egen verksamhet. De har inte helheten. Jag menar att man om man är i samverkan med andra inte kan lägga fram denna typ av förslag utan att diskutera med kommuner och övriga myndigheter, och den som har ansvaret är därmed länsstyrelsen.

Det är en regel att man kör och verkar utifrån sina egna intressen utan att ha det övergripande som regeringen så bra har beskrivit i budgetpropositionen från i höstas. Samverkan ska vara regel och inte undantag. Det är det som är poängen.

När det nu gäller dessa servicekontor är det inte bara landsbygdskommuner som drabbas. De har redan drabbats; där finns inte så väldigt mycket statlig verksamhet kvar. Det här slår dock också i större städer som Västerås, Köping och Fagersta. Nu är inte Fagersta någon stor stad direkt, men detta är ändå en utarmning som också drabbar de mindre kommuner som finns runt omkring.

Statsrådet skriver: Vi ska noga följa utvecklingen. Hur ska jag tolka det? Om detta får effekter på servicen som inte är acceptabla för enskilda personer, kommer ni då att vidta åtgärder eller kommer ni att sitta vid sidan om och bara titta på hur Försäkringskassan verkställer sina planer?

Anf. 19 LENA OLSSON (V):

Herr talman! Det är en intressant debatt, och det är en bra interpellation som Kent Persson från Vänsterpartiet har skrivit. Jag kan instämma i allt han säger. Vi har drivit denna fråga väldigt länge.

När det gäller vad detta kommer att få för konsekvenser nu när Försäkringskassan börjar dra sig ur på många ställen vet vi att det får konsekvenser för andra myndigheter och den samordnade servicen om Försäkringskassan försvinner från orten.

Jag har haft många interpellationsdebatter med Mats Odell och Attefall om detta med samordnad service som Lars Högdahls utredning utmynnar i. Det ska finnas minst ett servicekontor i varje kommun för Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen tillsammans med kommunen och också privat näringsliv och ideella organisationer för att upprätthålla detta. Det borde intressera, för det vi nu ser på landsbygden är att man drar sig därifrån.

Står man för en arbetslinje borde detta förslag komma till stånd. Man har hållit på ganska länge och talat om att det är under beredning när det gäller utredningen. Men ett sätt för ministern skulle kunna vara att faktiskt sätta ned foten och säga att Försäkringskassan ska finnas med minst ett kontor i varje kommun. Är du beredd att ställa upp och göra det?

Det är nämligen en grundläggande statlig service man har till sina medborgare. Om man i text skriver att alla medborgare i Sverige ska ha likvärdig service tycker jag att Försäkringskassan är central. Man skulle kunna i sina direktiv och i sina regleringsbrev säga: Försäkringskassan ska finnas på ett ställe i varje kommun i Sverige. Är ni beredda att göra detta?

Anf. 20 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Svaret på denna fråga är: Nej, det är vi inte beredda att göra.

Statens legitima krav på samverkan mellan statliga myndigheter fritar självklart inte varje myndighet från dess eget ansvar att fullgöra sin uppgift inom sina av riksdagen angivna budgetramar. Det är en viktig sak. Det är lika uppenbart att staten har legitima synpunkter på att myndigheter ska samverka till medborgares fromma som att myndigheter har ett unikt eget ansvar för sin egen verksamhet. Jag har inte vid något tillfälle hört någon regering ha en annan uppfattning i denna fråga.

Detta är inget förslag som vi har att ta ställning till. Det är Försäkringskassans eget beslut. Vi har inte sagt: Det gör ni rätt i. Vi har sagt: Ni ska se till att hålla er inom de budgetramar som finns, och ni ska göra det med så goda resultat som över huvud taget är möjliga.

Försäkringskassan ska anpassa sig till den budget som gäller. De har ett uppdrag att beskriva detta i en handlingsplan, och den följs dessutom av såväl Inspektionen för socialförsäkringen som Ekonomistyrningsverket eftersom vi under en ganska lång tid har haft bekymmer med ekonomistyrning inom Försäkringskassan. Detta är inte unikt för Försäkringskassan som myndighet, men det är inte oväsentligt att det är en stor myndighet som har stor påverkan för många människor och där den ekonomiska kontrollen är väldigt viktig.

Slutligen är det nog så att tekniken för myndigheters möten med medborgare, kunder, försäkrade, skattebetalare, pensionärer – det finns många olika kategorier – kommer att variera och förändras över tid. Jag tror att det vore orimligt om vi i riksdagsbeslut eller för den delen regeringsbeslut skulle binda myndigheter till specifika former för mötet med de människor de ska tjäna.

Anf. 21 KENT PERSSON (V):

Herr talman! Till Ulf Kristersson kan jag säga: Ja, tekniken kommer att förändras. Den har också förändrats över tid. Vi har sett att den har medfört en centralisering av statlig service och statliga myndigheters verksamhet till först regionkontor och sedan i huvudsak Stockholm. Det är den utveckling vi har sett.

Den borgerliga regeringen har vid åtskilliga tillfällen poängterat vikten av statlig närvaro i hela Sverige.

Det ligger en utredning i dag på regeringens bord där man talar om behovet av statlig närvaro i samtliga kommuner. Det inkluderar Försäkringskassan. Det beslut som Försäkringskassan har tagit nu – jag kan citera vad presschefen för Försäkringskassan Staffan Karlsson sade – är slutgiltigt. Det ska alltså verkställas. Det innebär att man frångår en del av den övergripande politik som regeringen har när det gäller den statliga servicen. Det går inte att bara säga att en statlig myndighet ska hålla sin budget. Man måste se till resultatet och se till den övriga delen av den politik som regeringen för.

Jag kan inte se hur det här rimmar och håller ihop med tanken att hela Sverige ska leva. Det ska finnas service att tillgå i samtliga kommuner. Teknik i all ära, men de personliga mötena får aldrig underskattas. De har oftast ett större värde än att prata via telefon eller försöka fylla i en blankett via Internet. Det är inte alla som har den förmågan eller den möjligheten.

Anf. 22 LENA OLSSON (V):

Herr talman! Jag ställde en fråga till ministern om han var beredd att ställa kravet på Försäkringskassan att de ska ingå i en så kallad samordnad service med andra och att det ska finnas minst ett servicekonto minst i varje kommun. Det sade ministern alldeles bestämt nej till.

Då ställer jag ytterligare en fråga. Den utredning som ligger på regeringens bord och som, enligt vad man nu har sagt i ett och ett halvt år, är under beredning har i stort sett fallit. Den går nämligen ut på att Försäkringskassan ska ingå i alla dessa servicekontor, och man ska ha minst ett i varje kommun.

Jag uppfattar svaret att det inte kommer att gå. Därmed har förslagen i utredningen fallit, för man har redan gett upp, man kan inte fixa det. Ska jag uppfatta det så?

Anf. 23 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Försäkringskassans uppdrag att samverka med andra myndigheter har inte förändrats. De har samma uppgift som alla andra att samverka med andra till medborgarnas fromma och fullgöra egen uppgift fullt ut. Det finns inga förändringar därvidlag.

Jag tycker att Försäkringskassan under de senaste åren gjort två riktigt stora och viktiga saker. Det ena är att de har genomfört en helt unik omorganisering. Jag minns från den tid jag satt i riksdagen att vi hade 21 länsvisa kassor som levde sitt eget liv. I dag har vi en nationell försäkringskassa. Det är ett oerhört stort arbete som har genomförts.

Det andra är den stora sjukförsäkringsreform som har genomförts på rätt kort tid. Försäkringskassan gör ett gott arbete med svåra uppgifter. Likväl kvarstår faktum att det är en lång resa kvar. Det är en lång resa kvar när det gäller service, förtroendekapital och ekonomisk styrning.

Centralisering beskrivs ofta som något slags negativ utveckling. Jag är inte säker på att centralisering är det ord man ska använda. Man ska använda rätt kompetens på rätt ställe. Försäkringskassans verksamhet kan enkelt uttryckas som en väldigt bred verksamhet som möter många människor i relativt enkla serviceuppgifter. Där finns en enorm teknisk potential, den ska tillvaratas.

Det andra är en mycket krävande, ibland socialt svår och komplicerad myndighetsutövning som kräver personliga möten och många samtal. Det är den del av Försäkringskassans allra mest kvalificerade uppgifter som inte enkelt kan teknologiseras. Den kvarstår oförändrad.

Personliga möten är fortfarande helt möjliga för Försäkringskassan. Dessa möten ska, inom ramen för Försäkringskassans professionella kompetens, utföras på rätt sätt, på ställen med rätt människor.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen

Talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott: 2010/11:FPM81 Grönbok om gemensamt strategiskt ramverk för finansiering av forskning och innovation KOM(2011)48 till utbildningsutskottet

6 § Hänvisning av ärenden till utskott

Prot. 2010/11:75
18 mars

Föredrogs och hänvisades
Propositioner
2010/11:88 till utrikesutskottet
2010/11:89 och 96 till arbetsmarknadsutskottet

Skrivelse
2010/11:75 till konstitutionsutskottet

7 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 18 mars

2010/11:281 Aktivitetsförbudet för unga

av *Meeri Wasberg* (S)
till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2010/11:282 Åtgärder med anledning av Arbetsförmedlingens prognos för långtidsarbetslösheten

av *Ylva Johansson* (S)
till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2010/11:283 Unga funktionshindrades rätt till arbetsmarknadsåtgärder

av *Kerstin Nilsson* (S)
till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2010/11:284 Unga människors möjlighet till egen försörjning

av *Ann-Christin Ahlberg* (S)
till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2010/11:285 Beskattningen av syntetisk diesel

av *Christina Karlsson* (S)
till finansminister Anders Borg (M)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 29 mars.

8 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 18 mars

2010/11:393 Framtidens socialförsäkring

av *Billy Gustafsson* (S)
till statsrådet Ulf Kristersson (M)

Prot. 2010/11:75
18 mars

2010/11:394 Passkontroll av gränspendlare över Öresund

av *Luciano Astudillo* (S)
till statsrådet Ewa Björling (M)

**2010/11:395 Begränsningar när flygtrafikledningen konkurrensut-
sätts**

av *Leif Pettersson* (S)
till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 29 mars.

9 § Kammaren åtskildes kl. 10.04.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

MADELEINE GABRIELSON HOLST

/Eva-Lena Ekman

1 § Ledighet	1
2 § Svar på interpellation 2010/11:256 om barnomsorg	1
Anf. 1 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP)	1
Anf. 2 JOSEFIN BRINK (V)	2
Anf. 3 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP)	3
Anf. 4 JOSEFIN BRINK (V)	4
Anf. 5 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP)	5
Anf. 6 JOSEFIN BRINK (V)	6
Anf. 7 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP)	6
3 § Svar på interpellation 2010/11:250 om sparbankers framtida konkurrenssituation	7
Anf. 8 Statsrådet PETER NORMAN (M)	7
Anf. 9 ULLA ANDERSSON (V).....	8
Anf. 10 Statsrådet PETER NORMAN (M).....	9
Anf. 11 ULLA ANDERSSON (V).....	10
Anf. 12 Statsrådet PETER NORMAN (M).....	11
Anf. 13 ULLA ANDERSSON (V).....	11
Anf. 14 Statsrådet PETER NORMAN (M).....	12
4 § Svar på interpellation 2010/11:253 om Försäkringskassans sparbetning	13
Anf. 15 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M).....	13
Anf. 16 KENT PERSSON (V).....	13
Anf. 17 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M).....	14
Anf. 18 KENT PERSSON (V).....	15
Anf. 19 LENA OLSSON (V).....	16
Anf. 20 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M).....	16
Anf. 21 KENT PERSSON (V).....	17
Anf. 22 LENA OLSSON (V).....	17
Anf. 23 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M).....	18
5 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	18
6 § Hänvisning av ärenden till utskott	19
7 § Anmälan om interpellationer	19
8 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	19
9 § Kammaren åtskildes kl. 10.04	20